

Співпраця і взаємодія бібліотекарів та письменників

Був час, коли про таку співпрацю не можна було й мріяти. Бібліотеки отримували мало не все, що виходило з-під пера письменника, і ніхто не питав його, цікавитиметься читач даним твором, чи заляже він, як макулатура, на бібліотечний тираж до чергового списання. Письменника-автора більше цікавила співпраця з бібліотекою, і то на стадії збирання тиражу.

Та ба, система книгорозповсюдження розпалася, письменники, як і бібліотекарі, лишилися сам на сам зі своїми проблемами. Перші не знають, як видатись, як дійти до читача, другі – де взяти кошти на придбання нових книжок, як і де знайти новинки, коли кошти з'явилися. Бо хоч і мало видається українських книжок, але все-таки виходять, – і не тільки в давніх друкарських центрах Києві та Львові, а й у Рівному, Тернополі, Черкасах, Луцьку, Сумах, Кам'янці-Подільському, Коломиї... І коли все те зібрати, вийдуть солідні стоси.

І знову ж: а хто їх збирає, хто інформує читачий загал про нові регіональні видання? Це один бік проблеми. Другий – а чи все те, що виходить у регіонах, варте уваги широкого загалу? Не секрет, що сьогодні на видавничому коні той, у кого гроші завелись. І скільки непотрібу з'являється друком під маркою «власним коштом». Як розібратись у цих видавничих джерелах – природні вони чи штучні? От і борсається бібліотекар, як може – щось прочитав сам, про щось почув від друзів чи по телебаченню. А письменник, зі свого боку, після важких видавничих випробувань не знає, куди податися зі своєю книгою.

Це лише один напрям співпраці і взаємодії. А скільки їх може виявитися в процесі тривалого дружнього спілкування? Як розвивається сьогодні українська проза, чому згасає інтерес до історичної тематики, які перспективи біографічного жанру? Що чекає завтра на поезію та поетів? Елітарність чи масовість? Як виховувати смак до слова, любов до книги? І багато-багато іншого.

Тож і вирішено було разом з Київською міською публічною бібліотекою ім.Лесі Українки започаткувати при Будинку письменників України постійно діючий Клуб бібліотекарів. І знаменно, що день його відкриття збігся з днем, коли з'явився Указ Президента України «Про встановлення Всеукраїнського дня бібліотек».

Зала Будинку письменників була заповнена щерть. Хоч і не звикати київським бібліотекарям до взаємин з письменниками – вони часті гості в бібліотеках міста, ніколи й нікому не відмовляють, та зібратися всім разом у тій залі, в якій ще живе відлуння голосів Рильського й Тичини, Сосюри й Малишка, Гончара й Стельмаха, зійтися віч-на-віч з письменниками не як читач із творцем, а як колеги по праці, як співучасники літературного процесу, як співтворці духовної національної атури – це щось зовсім інше.

Заступник голови Спілки письменників України Володимир Дрозд докладно поінформував присутніх, чим живе сьогодні Спілка, в яких умовах працюють письменники, що вони пишуть, чим порадують читачів найближчим часом. І цікавився думкою присутніх – який список авторів (і їхніх творів) запропонували б присутні урядові для першочергового видання.

Начальнику управління соціально-культурних проблем Міністерства культури і мистецтв України Людмила Кононенко відповіла на низку запитань бібліотекарів – про політику Міністерства в бібліотечній галузі, про увагу до бібліотекарів, адже вони найменш захищені серед інших працівників. Виступили й представники видавництва – Тетяна Щегольська («Український письменник») та Андрій Гошуляк («Український центр духовного розвитку»), поінформували присутніх про нові видання та видавничі плани.

Учасники зустрічі мали змогу ознайомитися з останнім письменницьким доробком – виставкою книжок, що вийшли в Україні протягом 1996–1997 рр. і свідчать про нарощення культурного інформаційного шару.

Щодо бібліотекарів, то вони не були пасивними поглиначами інформації, сприймачами сигналів інтелектуальної еліти, навпаки, своєю активною участю в роботі Клубу довели, що саме вони і є тим інтелектуальним середовищем, в якому створюються нові формування, де підтримують і розвивають національні традиції, триває боротьба з інтелектуальним засміченням культури. Це засвідчили численні запитання бібліотекарів до промовців та виступи директорів бібліотек – ім.Лесі Українки (Людмила Ковальчук) і для дітей ім.Т.Шевченка (Надія Безручко).

Вирішили одностайно – Клубу бібліотекарів Києва бути! І хай не прийшов на його відкриття запрошений задалегідь начальник головного

управління культури міста Києва О.Биструшкін, престиж Клубу від цього не постраждає.

За дорученням учасників зборів Людмила Ковальчук, Надія Безручко та директор Будинку письменників України Леонід Кореневич часом мають сформувати програму діяльності Клубу з тим, щоб ця робота сприяла підвищенню рівня духовності бібліотечних працівників, а бібліотекарі погодилися подати свої пропозиції до державної програми книгодрукування. Одне слово, знайомство відбулося, інтереси збіглися, шлях до співпраці та взаємодії відкрито.

*Леонід Кореневич,
директор Будинку письменників
України*

Нові видання з архівістики

Вийшов друком підручник «Архівознавство», що є результатом творчої співпраці фахівців Українського державного науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства (УДНДІ АСД), Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України, Київського національного університету ім.Тараса Шевченка, Інституту української археографії та джерелознавства ім.М.С.Грушевського НАН України, Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського.

Авторський колектив: Я.Калакура (керівник), Г.Боряк, Л.Дубровіна, К.Климова, В.Ляхоцький, І.Матяш, К.Новохатський, Г.Панакін, Р.Піріг, К.Селіверстова, З.Сендик, А.Шурубур, М.Щербак.

Від першого українського підручника В.Романовського «Нариси з архівознавства. Історія архівної справи на Україні та принципи порядкування в архівах» минуло сімдесят років. Отже, нині побачив світ перший за незалежності України підручник з архівознавства, де висвітлено основні віхи історії архівної справи в Україні, подано принципи формування Національного архівного фонду й збереження архівних документів, напрями автоматизації архівних технологій, питання управління архівною справою, організації науково-дослідної та методичної діяльності архівів тощо.

А видання термінологічного словника «Архівістика» в Україні здійснено вперше.

На високому професійному рівні його підготували працівники ГАУ та УДНДІ АСД (К.Новохатський, керівник авторського колективу, К.Селіверстова, С.Кулешов, І.Матяш, З.Сендик, Н.Слончак, О.Тодор, Н.Христова, В.Шандру, А.Шурубур), представники Академії вищої школи – Я.Калакура та Н.Гончарова, спеціалісти з Інституту української мови НАН України.

Термінологічний словник охоплює близько 850 базових архівних термінів, що називають об'єкти та процеси архівної діяльності, зокрема, види архівних установ, засоби забезпечення збереженості архівних документів тощо.

Восени 1998 р. в університеті відбулася презентація цих видань, яку організували й провели кафедра архівознавства і спеціальних галузей історичної науки вузу, Головархів, Спілка архівістів, УДНДІАСД, Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського. Був також представлений і довідник «Джерелознавство історії України», підготовлений кафедрою спільно з Інститутом української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського. Презентацію відкрив завкафедрою архівознавства та спеціальних історичних дисциплін, академік Академії вищої школи України Я.Калакура. Він наголосив, що нові навчальні посібники сприятимуть опануванню підростаючими поколіннями українських архівістів сучасної методології архівознавства.

Чл.-кор. НАН України, директор Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського П.Сохань відзначив вагомий внесок представлених видань у розвиток архівознавства та теоретичного джерелознавства.

Про велику роль національних посібників для архівознавства як самостійної науки, що вивчає історію, теорію і практику архівної справи, її правові й економічні засади, архівний менеджмент та інформаційні системи, принципи формування й користування архівними фондами йшлося у виступі начальника ГАУ Р.Пирого.

Заступник директора УДНДІ АСД І.Матяш підкреслила, що підручник продовжує започатковані в 20–30-ті роки традиції національної архівознавчої думки, враховує тенденції розвитку зарубіжного архівознавства.

Від авторського колективу термінологічного словника виступив його керівник, заввідділом ГАУ К.Новохатський, який розповів присутнім про проблеми, котрі доводилося розв'язувати в ході підготовки видання.

Викладач кафедри архівознавства Київського державного університету культури і мис-

тецтв К.Климова підкреслила, що підручник і термінологічний словник викличуть інтерес у фахівців, які до останнього часу послуговувалися російськими розробками, і що нові видання – лише перший крок на шляху створення низки навчально-методичних посібників для студентів – майбутніх працівників архівних установ.

На презентації виступили також заступник директора Центрального державного архіву громадських об'єднань О.В.Гранкіна, студентка IV курсу історичного факультету університету В.Кошляк.

*Наталія Христова,
ст.н.с. УДНДІ АСД*

Бібліотечна психологічна служба при Національній бібліотеці України імені В.І.Вернадського

Запровадження при НБУВ вищезазначеної служби здійснюється з метою:

- здійснення заходів зі створення сприятливих психологічних умов функціонування Бібліотеки по запобіганню виникненню негативних явищ психологічного змісту для поліпшення загальної якості діяльності установи та активності й віддачі бібліотекарів і читачів;

- психологічної консультації бібліотекарів та користувачів Бібліотеки на їх бажання і в разі необхідності;

- психологічної підтримки бібліотекаря та користувача Бібліотеки в особистісному та професійному полі (зняття різної гами стресів, усунення негативних емоцій різного характеру, що знижують працездатність співробітника установи та читача тощо);

- набуття психологічних знань працівниками Бібліотеки;

- наукових та психологічних досліджень, спрямованих на поліпшення роботи книгозбірні, культури взаємостосунків, що, в кінцевому підсумку, сприятиме поліпшенню здоров'я нації.

Головне завдання Бібліотечної психологічної служби (БПС) – психологічне забезпечення нормальної діяльності Бібліотеки, зокрема її головної функції – обслуговування читачів.

Для координації зусиль та напрацювань психологічних служб бібліотек України, узагаль-

нення досвіду та обміну ним при НБУВ планується створити об'єднання бібліотечних психологів України (розробляється статут товариства).

З першого номера 1999 р. журнал «Бібліотечний вісник» даватиме спеціальну сторінку порад і заміток БПС НБУВ. Отже, консулює Ярослава Олегівна Хіміч.

Листи на її ім'я просимо надсилати на адресу журналу.

*Ярослава Хіміч,
к.і.н., м.н.с. НБУВ*